

42

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΗΣ
'Αριθ. Έρωτ. Μουσ. ν.μ. 142/1970

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-20/2/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Παραίνοια*..
 (παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας... *Μηθύμνης*
 Νομοῦ... *Λέβου*.....
2. Ὁνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... *Δημήτριος*
Αποστολέλης. ἐπάγγελμα... *Διδασκαλός*.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... *Παραίνοια-Λέβου*.....
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... *7*.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν, αἱ παρατιθέμενα πληροφοροίαι :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... *Γεωργίου Σωτηρίου Αδαμαδέλη*

 ἡλικία... *67*... γραμματικαὶ γνώσεις... *2' Δημοτικῶν*

 ἴδιος καταγωγῆς... *Παραίνοια -*
Λέβου.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΑΣΙΛ. ΚΑΙΣΑΡΕΤΙΚ. ΠΟΛΙΤ. ΣΧΟΛ. Ἐλευθ. Παιδ. γινώσκεις 2' Δημοτικῶν, τόπη μαζαγ. Παραίνοια.

Α. α. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; *Διὰ ἔπορα προωρίζοντο τὰ "ἀνοικτὰ", τοῦ γάμπον, καὶ ἐστὶ ὄρειτὰ τὰ "τσιπιδιγία" καὶ ἡ "ἀμπέλα" διὰ βοσκὴν ποιμνίων τὰ ὄρειτὰ.*
 Ὑπάρχον αὗται χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντὸ κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; *Αἱ περιοχαὶ διὰ ἔπορα καὶ βοσκὴν ποιμνίων ἔσαν χωριστὰ.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς ; β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) ; γ) εἰς Κοινοτήτας ; δ) εἰς μονὰς κλπ. *ὡς ἰδιοκτησίαι αὐτῶν εἰς φυσικὰ πρόσωπα καὶ εἰς τὴν Κοινότητα...*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *7* *ἢ περιουσία τοῦ πατρὸς διατέμεται εἰς τὰ τέτρα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ὅταν ὁμως τιμωρεῖται ἡ κὴρὴ λαμβάνει μέρη τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ὡς προῖκα.*

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ., τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ μαζοτικοὶ ἀσχολοῦνται ευχάροτος. εις τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν*
- 2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; *Ναί*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; *Μεγάλα κτήματα τσιφλικούχων ἢ μοναστηρίων δὲν ὑπάρχουν ἐν Παραμοίσις...*

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;*

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα ;)

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τύπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Δὲν μετέβαινεν εἰς ἄλλην γῆν δι' ἀνέυρεσιν

ἐργασίας

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρამατευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιās μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

τὰ χωράφια παλαιότερον ελιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον βοῶν, αἰγοπροβάτων... καὶ φυτικὴν με καῦσιν τῆς καλάμιās μετὰ τὸν θερισμόν, καὶ ὁ δὲ ἄλλο τὸν τρόπον βάδμηδόν ἐξέλειπεν.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *κατὰ τὸ ἐτος περίπου 1928* ...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *τὸ σιδηροῦν ἄροτρον χρησιμοποιεῖται περίπου ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ δὲ τρακτέρ ἀπὸ τοῦ 1960*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῦτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον ποῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμήθειαι αὐτοῦ; ... *τὸ σιδηροῦν ἄροτρον με μονόφτερον καὶ ἐχρησιμοποιοῦτο ἢ χρησιμοποιεῖται διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν πεδινῶν ἐδαφῶν τὸ ἐπισημασθέν ἐπιτόμιον ἐν Βόλῳ ἀπὸ Σαμαθίου ἢ Γυλαβατῆν.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *τὸ σιδηροῦν ἄροτρον με μονόφτερον καὶ ἐχρησιμοποιοῦτο ἢ χρησιμοποιεῖται διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν πεδινῶν ἐδαφῶν τὸ ἐπισημασθέν ἐπιτόμιον ἐν Βόλῳ ἀπὸ Σαμαθίου ἢ Γυλαβατῆν.*

Παραθεσάτε σχεδίασμά (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω, παρατιθεμένου.

- 1 Ἀξινόχειον 2 Πλάμα 3 Ὀμ 4 Πάλονι
 2 5 Πόνδαρ 8
 3 6 9

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) *ἀπὸ τοῦ ἐτος 1960*
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ *δεν ὑπάρχει*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)
 5) Μηχανή ἀλωνισμού

*Δεν ὑπάρχει
 Δεν ὑπάρχει*

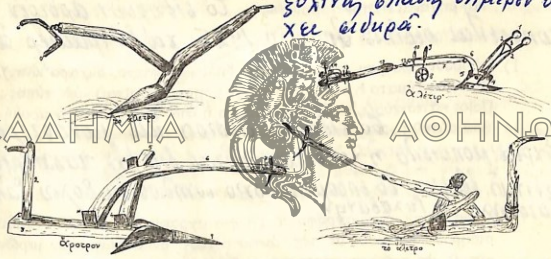
στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν, ξύλινον ἄροτρον

στὶ οἱ ἴδιοι τα' ξύλινα ἄροτρα. Ἀρχότερον, ἐπιρομπλεῦσις ταῦτα ἐν τοῦ κωρίου, ἐξ ἄρχ. ἐν λέξ. βαν. μέχρις ὅπου ἐξμαγειράθῃ εἰς τὸ χωρίον εἰδικῶς τεχνίτης ὁ ἰωάννης Χ^ρ διακιδέλης, εἰς τὸν ἀγέθειον τὴν κατασκευὴν ἄροτρον.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα;

Ἡ μορφή εἶναι ἡ ἴδια. Μόνον ἀντιξυλίγη βραχὴ βήμερον ὑπάρχει εἰς αὐτὰ.

12/6

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρῆσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Ἐχειρ ⁷	Κεφαλατή ⁴	Μπουμαλί ³	11.
2. Πονδάρ ²	5 Παλονί		12.
3. Ξηλάθ ⁴	6 Φζερα		13.
	7 Ἐνί		14.
	10		15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ἢ τὰ έν χρήσει, εάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρῆσιν ἐκάστου.

.. τοῦ υνι τοῦ ξυλίνου άρότρου. ἦτο καί εἶναι
 .. μιᾶς μορφῆς δια τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν
 .. τῶν χωραφιῶν.....

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; *Επιμήκη, μέ εὐροχυλό, κίτρο, κερία εἰς τό εὐ άκρον κοχλίας.*

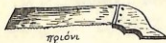
6) Ἦτο (ή είναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *Εκ σιδήρου.*

Πρό τοῦ 1920 ἦτο ἐπιμήκη καί εὐροχυλό ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

*Ξυλοφάι, πριόνι, ζυριανι, βθακας, ξυλοφάι
 ρουμακι, θηρι.*

8) α) Διά τόν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐχρησιμοποιοῦντο βόες...*

Σήμερον βόες οὐν ὑπάρχουν. Χρησιμοποιοῦνται ἢ μισοὶ βορσάδες καί ὠνη
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) δὴ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ χρησιμοποιοῦνται δύο φῶα*

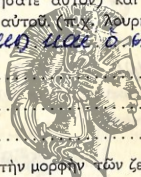
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἴσο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ἐξ ὅσον τὰ φῶα πῶς ὄνομα ἢ ἀπαραίτητο. Διὰ τὰ ἄλλα φῶα οὐ εἶναι ἀπαραίτητος διότι χρησιμοποιοῦνται*

“Χαιμαρίε”

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζβύλια κλπ.). *Ὁ παλαιὸς καὶ ὁ σημερινὸς ζυγὸς ἦσαν οἱ ἴδιοι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

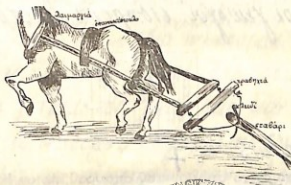
10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευγῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁ δὴ αὐτὸς οὗτος κρίκος ἐπὶ λέγεται “Γιέφ”*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι’ ἐνὸς ζώου ; *Ὁ δὴ γίνεται*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

Παλαιότερον εἶμι ἐπιμερῶν ὄργωνε ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ὁ ἐπιμερομεδίω γεωργός.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

Μπαίνει ὁ ζυγὴ, δεχεται οἱ ζυγοὶ, τίθεται τὰ μέγιστα ζεύβοδια μετ' ὅ, εἰς τὸ ἀροτρον ἐπὶ τῶν ἐδῶν καὶ ἀρμάρμεται τὸ ἀροτρον ἐπὶ τῶν ζυγῶν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Εἰς τὸ σιδηροῦν ἀροτρον ἀμολαδεῖται ἢ ἰδία διαδικασία μὴν ἢ ἐπὶ μπουκαλίκ, τῶν σιδηροῦν ἀροτρον, προεγίθεται μετ' ὅ, εἰς τὸν ζυγόν τὸ ὅποσον ἐξορμῶνται ἐπ' αὐτῶν εἰς τὸν ζυγόν.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὰ ζῶα) κατὰ τὸ ὄργωμα μετ' ὅ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

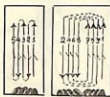
Ὁ γεωργὸς κατευθύνει τὰ ζῶα μετ' ὅ, εἰς τὸ ὅποσον οὐ γὰρ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Συνήθως τὸ χωράφι ὀργώνεται με ἀνοιγομένας αὐλακὰς κατ'εὐθείαν γραμμὴν. Ἐπίσης ὁμως ὀργώνεται καὶ περιφερειακῶς

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὅταν κρησιμοποιοῦν οἱ γεωργοὶ βιθιτροῦλ ἄροτρον.....

Συνήθως

†

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρξη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασές, μεσοβράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίτετο καὶ γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας (σποριάς).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

Ἡ λωρίς χωρίζεται με αὐλακιάν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

Ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν κρησιμοποιεῖται ὁπωσδήποτε τὸ ἄροτρον. Ἐπίσης αἱ ἕτερες εἰς ἡ ὅποια δὲ κρησιμοποιεῖται εἶναι ἐλαχίστην.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄργωμα : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *Ἡ δὲ τὰ παλαιὰ κρο-*

για μέγρι. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄργωμα εἰς τὸ πρῶτον ὄργωμα μαδεῖται εἰς τὸ δεύτερον ὄργωμα ὡς εἰς οἱ αὐλακιές 8 γὰρ «σταυρῶνται».

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.....

..... Εἰς ἅλα τὰ ὄργωματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρό τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Διὰ τὴν ἐπορὰν τῶν δημητριακῶν

ἀλλοτε γίγεται ἐπὶ ὄργωμα ἀλλοτε δὺο ποὺ λέγονται ἕαττα
τὸ πρῶτο ὄργωμα γίγεται τὸ ἑπτάμησιο καὶ ἀργότερα τὰ πρῶτο -
βροῦα γίγεται τὸ δευτέρον. τὸ γύρισμα, καὶ ἀναχουδαί ἢ ἐπορὰ
καθηούρη ἐδῶ λέγεται τὸ κτήμα ὅταν τὴ πρώτη προρία εἶται
σπαρμένο κουφία, κατὰ κλη καὶ τὴ δευτέρη δὲ τὸ εἰρηρὸν εἰλερὸ

2) Διὰ τὸ φυτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαρτίσαστε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ κηπεύμα υπηρευτιῶν εἶται δυατάσι γὰ γίγον
περιβάσερα ὄργωματα. Συνηθῶς ὄμως γίγονται τὰ
ἀνωτέρω

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῆ ἀσπαρτόν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Συνηθῶς ἐπὶ ἑξ ἔτος

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Διὰ τὴν ἐπορὰν εἰς τὸν γίγονται δυητάσι δὺο

ὄργωματα, πᾶσις καὶ διὰ τὰ υπηρευτιῶν. Διὰ τὰ κηπευτικῶν ἑξ ὄργωματα

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν.

π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; τὰ δισάκι τὸ ὅλον τὴν
ἐπὶ μερὸν ἀδύχον καὶ ὀδύχον ἀγγιμαδίσταται μετὰ μᾶδον

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

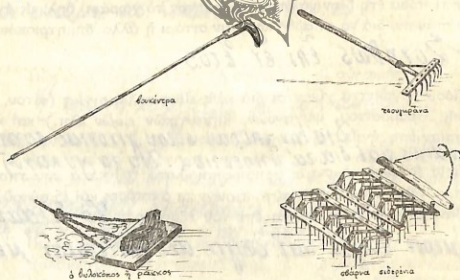
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

*Μὲ τὸ ζυγερὶ πού φέρει ἢ βέλτρα
[βουκέντρα] ἐπὶ κατω μέρος αὐτῆς.....*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Ζυγερῶς οὐκ. ζευγὴ ἀν. ἀλλ' ἐπὶ ὁ γεωργὸς τὰ τὸ ἰσοπεδῶσθ. ὅταν προεῖται γὰ εὐρείᾳ υπηρεσίᾳ.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

Ἡ βουλὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῆ γίνεσθαι μὲ τὸν κάσμά.....

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κάσμάς, ἢ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

εκάστου και παραθέσατε Ιχνογράφημα η φωτογραφίαν)

... *Καμμάς, τσαπα, τσαταλι, η λιεχάρι,*
... *Απατά, κρημολοιούχτα δια τού ειαγίμο*
... *ζου. αχρη. Η τσαπα ευπιδως κρημολοιούχτα*
ελο δωτερο ειαγίμο (δωτερο χέρι)

6) Ποια πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (η ζευγάν) εις τὸ ὄργανο και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὔτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Συνηθως οὐδέν... Οταν ὁμως εἰς τὸ χωράφι υπάρχουν < <χγιά>>
(τμήματα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν πληθιαζει τὸ ἄροτρον) πηχάιτει
"εχας ἔργατης και τὰ βιασται"

7) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (η καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὄσπριου. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά και ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Εἰς τὰ ἴδια μέρηματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπέτρεται εἰσαβε
καλλιέργεια και δια τὴν σποράν ὄσπριου. Η σπορά ὄσπριου
γίγεται "ἡεαχτα," ἢ ριπζεται ἐτα-ἐτα ἐπέρμα μέσα εἰς τὴ
αυλαίκα ἀπὸ δωτερο πρόσωπο τὸ ἔροτον διμοχουδι τὸν γεωργόν.

8) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (η καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Εἰς ὅσα τὰ χωράφια εἰσακλιερχοῦντο και και κληιεργηθῆναι
κόστα δια τὰ ζωα (ρόβη, τριφύλλι κ.ά.) ἀπολόγως τῶν ἀταρῶν.

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (η σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλων· ἐσπέρνοντο, ἢ ἐφυτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρᾶσιές (βοαγῆς) και ἄλλως.

Πρὸ τοῦ 1920 γεωμηλα ἐκτανῆ δὲν εἰσακ-
κλιεργηθῆναι. Σήμερον φυτεύονται ἐε' λαμικαὶς ἢ ριπζεται ὀνο-
ρο μέσα εἰς τὴν αυλαίκα ἀπὸ δωτερο πρόσωπο πού ἀμοχουδι

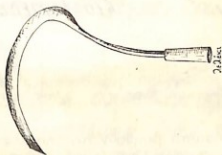
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ τὸν γεωργόν.

α. Ἔργαλεία θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και Ιχνογράφημα η φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. μετ' τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Τὰ δρεπανία ἐθερίζοντο καὶ περι-
ζοῦντο κατὰ εὐμερον μετ' δρεπάνι.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπανία ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔτισης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Τὰ δρεπανία ποῦ εἶναι ἐν ἔργῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Μετ' δρεπανία ἢ μετ' ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Κόσες εἶναι δὲν χρῆσιμα
ποῖον. Τὰ χόρτα θε-
ρίζονται μετ' δρεπάνι.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
λεῖου ἤτο φύαλι ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἤτο καὶ εἶναι ὀμαχρῆ

4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἢ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἤτο μαγεμικαμῆ-
τη μετ' ξύλο... Ὁ εἰδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο...
λεπίδα.

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά ἐργαλεία; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.)

τὰ δρεπάνια, τὰ κατεσκευάζοντο
εἰς ἀπυρρῆχαι.

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ἀπὸ τῆς παραλαβῆς χρόνια
μέχρι ἑνὸς ἡμέρας ἀπὸ τὸν δρεπάνια, ἐκτός αὐτῶν ἀνα-
πυρρῶν καὶ μέγιστον "κόπτα", τότε ἐκρίζωνται μὲ τὸ χεῖρ.
ἐκρίζωνται ὡσάντως τὰ ρεβιθία, ὁ βῆκος καὶ ἄλλα
β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν. ^{μετὰ} ἐγὼ τὰ μόνια τὰ κώπταν

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον; ὀσῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ.

Μετὰ τὸ δρεπάνι τὰ δημητριακὰ ἀπὸ τῆς
κόπτα εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους 10. Ἐκαστοὶ
περίπου

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Οἱ ἐτάκτες αὐτοὶ λέγονται ἄθλασται

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

Οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποδέχουσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
τὰ δράγματα

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται, (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοποθετοῦνται πολλὰ
ὁμοῦ. Δὲν καταβάλλεται ἑστῆς ἕως αὐτῆς
θαὶ καὶ ὑπὸ κλίματι πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *τὰ ζαποδέζουμένα μαζί*

δραγματα ἐδώ λέγονται «δρῦμια».

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοί θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *Παραμορξερικ.*

*ἐδέρνον καὶ γυναίκες Σήμερον θερίζου. περιεβό-
ζερου ἄνδρες. Δὲν ὑπῆρχον θερισταί... οἱ ὅποιοι ἤρχοντο
ὡς ἐπαγγελματίαι ἀπὸ ἄλλου τόπου.*

2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ονοματολογίαν).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ ἀσθενῶνται
κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἢ μέση των) ; *Δια' τῆς προ-*

*φύλαξιν τῆς χειρὸς, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς. ματὰ τὸν θερισμὸν
ἔφερον τὴν "παλαμαρξίαν", ἕνα κομματι. βατιδι.
με γυρῆς μέσα ἐκτὸς ὅποιε. τρυπηταν, τὰ δαίμυλα
ὡσεὶ οἱ παλαμιέ. ἀμουμπουδαν. ἐπανω. ἐλ. ἐκτὸς
καὶ δὲν ἐρεδιμῶσαν ἢ παλαμι. Κατὰ τὴν ἔναρξιν
τῆς ἐργασίας οὐδὲν περιεβάλλοντο εἰς τὴν μέσην τοῦ σώ-
ματος.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει γὰρ ἀρχίσθῃ ὁ θερισμός ;

Συνηθῶς δὲν εἰδίδετο οὐτε δίδεται μεγαλή
προσοχή εἰς τὴν ἡμέραν καὶ ἢ πρέ-
πει γὰρ ἀρχίσθῃ ὁ θερισμός.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγῳδία ; Καταγράψατε αὐτά.

Κατὰ τὸν θερισμὸν δὲν ἐτραγουδοῦσαν οὐτε
καὶ τραγουδοῦσαν σχετικὰ τραγῳδία.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθερίστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουσιν ἀθερίστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Δὲν ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι οὐδὲν
μέρος αὐτοῦ ἀθερίστον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Παλαιότερον τὸ
δεμάτιασμα ἐγίνετο μετὰ μίαν ἢ καὶ δύο
ἡμέρας. Σήμερον γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν
θερισμὸν ἢ καὶ γαυτοχρόνως.....

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεματίασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Αὐτὸς ποὺ δεματίζε. μαζεύε. τὰ "δρουμιά", ποητὰ
μαζύ. καὶ τὰ ἔδαμι. δεματι. ποὺ τὸ ἔδενε. ἀπὸ λα
ῖδα τὰ γυα. (καλαμιά.) ἀγού. προηγαμένως. λα
ἔβρεχε λιγαμί. ὄνδεξ. ἐργαλεῖον. ἐπαρκέ. μαποῖελο. δια
τὸ δεματίασμα. Ὁ ἴδιος ἔδενε. καὶ μετέφερε. λα. ε. λα. χυς.
ἢ ὑπῆρχε. βοηθός. μετέφερε. λα. δρουμιά. καὶ ὁ ἄρχος
ἔδενε τὰ δεματία. τούτο ὄμω. ἐπαχίως. ἐρίτελο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεματία μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεματία συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

τὰ δεματία. ὠπῆδως. ἀπὸ τὸ χωράφι. μετέφε
ριζο. εἰς τὸ ἀθῆνι. τὸ ὄπῆδον. εὐρίθειο...
ὠπῆδως. εἰς τὸ χωράφι τοῦ.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ~~Ἐπισημάνθη~~ ~~ἡ~~ ~~καλλιέργεια~~ ~~τῆς~~ ~~πατάτας~~ ~~ἤ~~ ~~ἤρχισεν~~
εἰς τὸν τόπον μαζ. κατὰ τὸ ἔτος
1940.

Πότε γίνεται ἡ σπορὰ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Ἡ σπορὰ ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς γίνεται ἐξ ἄρχης ἢ μετὰ ἐπισημοποιήσεως οἱ ἐπὶ τὰ μάλιστα ἀπὸ δευτέρου ηρώωνος καὶ ὁποῦν ἀποδοτικῶν γειωμένων.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή γίνεται μετὰ σκαπάνης (τῶν) ἐπισημοποιήσεως καὶ τὸ ἄροτρον.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκου); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ἐπισημοποιήσεως καὶ τὸ ἄροτρον.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον' (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Μετὰ δρέπανον.*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Με' τὸ διχάσι .. ἐρύριαν .. τὸ χόρτο

δια' τὰ τὸ ξηρατὴ κατὰ ὄψλιος .. Πρὶν ὄριος .. ξηρατὴ
ματὰ τὸ πατοῦσαν .. μέγα βέ .. κειθώσιο .. ζύχιστο .. για
να δεματῖα εὐθὴ καὶ τὸ εὐένου τὸ δέμα με' εὐρμα ..

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

2α

α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπριτιοῦ κτλ.

τὰ δέματῖα πρὸς ἀδωτικισμόν .. βυτεμετρω -
νοῦτο εἰς τὸ ἀδωτικὸν .. τὸ ὄριον .. ὡς ἐπὶ τὸ ..
εὐρίετο .. μακρὰν .. τοῦ χωραφιοῦ ..

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν δεματῖα. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς χωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησως; ..

Ὁ τόπος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλω -
νισμόν δεματῖα λέγεται «θημωνία» καὶ

Ὑπῆρχεν ἀνεκάθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι -
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι -
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον

χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι; ..
Ἄνεκαθεν εἰς τὸν τόπον μαὶ ὑπῆρχεν ἄλωνι
δια' τὸν ἀδωτικισμόν τῶν δημητριακῶν ..

4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ..

Ἄνεκαθεν τὸ ἄλωνι κατασκευαζομένο
ἔξω τοῦ χωρίου .. εἰς τὴν θέσιν «ἀδωτικία» ἢ
ὁποία εὐρίεμεται εἰς ὑψηλὸν ὑμμετρὸν ἢ ἡ -
μίον τοῦ χωρίου .. δια' τὰ «νιαάνη τὸ
ἀδωτικὸν ὁ ἀέρας» ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐποδοτεοῦνται
με' τὴν μεγαλήν
πρὸς τὰ μέγα ..

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς περιωρεράς. ἢ μὲν οἰκογενείας καὶ τὸ ἀλώνιμα χίτεται μαρὰ βεραν τὸ ποδεγήσιος τῶν δεματιῶν πλησίον τοῦ ἀλώνιου.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Τὸ ἀλώνισμα ἀρχεται τὸν Ἰούλιο καὶ λήγει τὸν ἄυγουστο εὐνήως.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἔστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Εὐνήως τὰ ἀλώνια εἶναι τὰ μαγάλωνα, ἔριξιμοι εἶναι μέρος ἐπιπέδον εἰς ὑψηλὸν μέρος ἐμμεῖον, τὸ βρέχον, τὸ κωνοῦν με ἐαγίδι γὰ τὰ «ὄστρακωδῆ» καὶ ὑψηλὰ τὸ δάπεδο τὸ χρεῖον με ἐαγὶση καὶ ποδεγῶν πωλιανῶν πέτρων.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού (π.χ. τοῦ χωματάλωνου)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθῶς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) ... πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού καὶ ἐμμεῖον ἐτος βρέχεται μαρὰ τὸ ἀλώνι καὶ χρεῖται με δάπη δια τὰ «ὄστρακωδῆ», ὡς εἶ τα μὲν ἐνημῶν, κῶμα καὶ ἀναμαγεύεται με τὸν μαρπό.

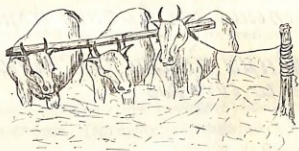
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλώνιου καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλώνιου καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμού δὲν χίτεται εἰς ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἀλωγιόεσσι ζῴων εἰς τὰ ἀλωγια τοῦ τόπου μεθ' ἑξ' ἀλωγιόεσσι.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῴων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῴων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἐπιλοῖς στυλός, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός, στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξάρτωνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίουγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῴων, ὡστε νὰ περιφέρονται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

εἰς τὰ Παραμυθία τὰ ἀλώνισμα τῶν σταχύων. ματὰ τὸ παρελθὸν ἐγένετο διὰ τῆς χρησιμοποίησεως βοῶν. Ἐξήμερον ὅτε εἰς τὸ χωρὶν θύει δὲ ὑπάρχον γίγεται διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἡμιότων βορβάνων κ.λ.π. τῶν ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων γίγεται μετὰ τὸ «ντουχεν» Ἀλωγιόεσσι δὲ χρησιμοποιεῖται

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-στυλόν μετὰ τῶν ζῴων; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῴων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῴα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῴου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικές φωτογραφίας ή ιχνογραφήματα) δι' θύρας. Ξέρουν λοιπόν
 εις τὸ μέσον τοῦ ὀπίου προεβέβητο δι' αὐχέως τὸ «γτουχεντ» ἐν-
 μερον ὁμοίως τὰ δύο σῶμα κα' ὁποῖα χρησιμοποιούνηται φέονται με-
 θαμαρχίως. Ἐκαστὴν ἀπὸ τῶν διαμαρχίως ὑπαρχει κριτικῶ
 εἰς τὸν ὁποῖα προβέβητο γὰ εὐλογία τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ὀπίου

γ) Που ἀντί τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοιπτερῶν μεταλλίνων ἔλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζῶων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθέεις
 διαστάσεις. Ἐπὶ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Εἰς τὸν ὀπὸν μαζ χρησιμοποιεῖται τὸ ὠπ. ἀπὸ μετρητικὸν μέσον
 ἀπογερομένο. ἐν δύο ἢ και' ἑαυτῶν τεμαχίω προσαρμοζόμενον,
 καὶ ὀνομαζέται «γτουχεντ» εἶναι διαστάσεων περίπου
 0,60 x 1,50 μ... καὶ τὸ ἐφραμπεύοντο τότε καὶ ἐν μερον
 ὁμοίω ἐν τῶν κυρίω. Περαιτέρω ἢ λέεθου. Διὰ τὸ ὠπ. ἀπὸ
 λευχάντω ἀπληθύνω μετρη ἀπληθύνω ἢ εἶλω, ἢ κριθῶ
 καὶ τὰ ὄσπρια.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει ἀργὰ τὸ πρωὶ καὶ διακόπτεται ἀργὰ τὸ βράδυ διὰ τὰ ἔθνη ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἡμέρας.
 Ἀρχίζει δὲ ἀργὰ τὸ πρωὶ, διὰ τὰ πυρῶνα, τὰ θεμάγια καὶ τὰ ἀχυρά. ὁ πῦρλιος καὶ τὰ βεγγιῶνα τὸ «ἀχιά», (τὸ δρόσο).

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῦνται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἀκροὺς ὀδοντωτῶν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν.)

1) το ζαταχι, με αὐτὸ βουρνατε. αὐτὸ ἀλῶνι. τὰ θεμάγια.
 2) Γιαμπιάς, με αὐτὸ «χυρίμου», τὸ ἀλῶνι (ἐπάτω - μιάτω).
 3) Λιχιέστηρι, με αὐτὸ ἀλῶνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΕΝΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλῶνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπτους στάχους ;

Ναι

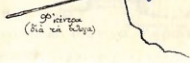
14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαγῶ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Παραϊότερον ἐκρημιμοποιῶν τὴν «βέκτρα», βουκέντρα ἢ το ζουῖτη μῆκος περίπου 1,50 μ. καὶ ἔβρεχ. ἐξ. τὸ ἐν αὐρῶν καρφί ἐξὸ ἀπὸ δὲ ζυερί. Ἦτο ἡ ἰδίε καὶ διὰ τὸ ὄρχωμα καὶ τὸ ἀλῶνισμα. Σήμερα, διὰ τὴν κμιόνη καὶ τὰ βουρνατε κρημιμοποιῶν τὸ

“ζαμπί”, ἢ μίαν οδαυθῆνοσε ράβδον.

15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν.

Η. εργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐστὶ ἀπλώματι ελαχύν. δέχ. ἔχει ἰδιαίτεραν ὑπομακίαν. καθ' ἡμέραν εἶπαι δυνατὸν μὲν γὰρ ζῶα καὶ ἀδελφικῶν περι' τα 90 δεματία μεγρίου μεγέθη.

16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθῶν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Ἰδιαίτερα ὑπομακίαν δέχ. ἔχουν.

17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. ποσάμνηδες) καλούμενοὶ ἀλωματοῖσι καὶ ἀγωγιάταις, οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλλα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν.

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς ἀδελφεῖ μετὰ τὰ ἴδια του ζῶα. ἕτι δὲ ἐὰν ὁ ἰδιουτήτης τοῦ αἰωριστοῦ δέχ. ἔχει ζῶα, τότε παίρνει γεωργὸν (ἀδελφικῶν) ἐπὶ ἡμερομεδίᾳ.

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐπιμαθεῖν ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους ἐπίτετο διὰ τοῦ ἀλωνίσματος.

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο; ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο; πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Κόπανος ἐπανίως χρησιμοποιοῦνται καὶ τότε μωτον δταν πρόκειται περι' ἐρακίστη ποδοῦντο

καρπῶν καὶ δὴ εἶπαι δυνατὸν γὰρ νὰ ἢ ἐνὸς ἀδελφί.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγύλος

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τῆς διακόσιας

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ἐἴθιμα τραγούδια κατὰ τὸ ἀλώνισμα οὐκ ἔχθησαν οὐδέ ποτε.

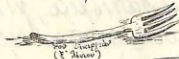
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ὁ δὲ ἐγίνε εἰδικὴ χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς.

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα, λέγ' ἔχθον ἰθὺαι γέφυρα ὀνομασίαν. τὸ λειῶμα σωρεῖται διὰ τὸ λίχνισμα μετὸν "Γιαμπά", ὁ γιαμπάς ὁμοιάζει μὲ μὲγάλο ποῦν λίχνιστήρι. ἡ δὲ εἶναι ζυγῆ.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρός ἔχει ἐπὶ τὴν ἐπίμυξιν ἐπὶ τοῦ σωροῦ οὐδὲν μαρτυρεῖται.

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

τὸ ἀνέμισμα γίνεται μὲ τὸ λιχνιστήριον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει) : ἄνδρας, γυναῖκα ; εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνῶς ἄνδρας, εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ὑπαρχοῦν.

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ ; (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια λέγονται « κότβαλα, δευτέρον ἀλώνισμα, γίνεται διὰ τὸν ἄγεωρον συμεικρῶν ποδῶν, κότβαλα, ἄγεωρον διὰ τὸν ζῶον τοῦ ἐσταχύου καὶ τῆς δίδου εἰς τὰ ζῶα.

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συνηθίζεται τοῦτο

... Δύλωνα ἀμένιωμα ἐπανίως (ἐνδέηοτε ἐκείνῃ) γίγεται

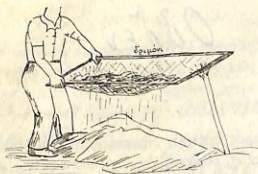
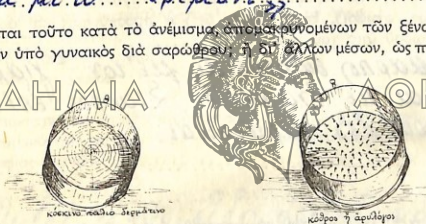
6) Ἄφου διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν βλαχύων γίγεται μετὰ « δριμόνι »

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρῆσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ὁ χωρισμὸς τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα γίνεται μετὰ τὸ λίχνισμα

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὁ καρπὸς σωρεύεται μετὰ τὸν «γιαμπά», ἢ καὶ μετὰ τὸ βαλίδι. Σταυρὸς ἐπιπέδου σωροῦ δὲν παρασκευάζεται

- 8) Ἄλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

οὐδέν

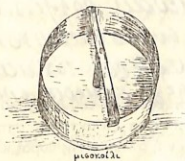
γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

Ὡς ἀνώτερον ἐπηρεῶντο ἡ δεκάτη. Ὁ δεκατιστὴς ἔρχετο εἰς τὸ ἀλώνι. Ἡ μέτρησις ἐγίνετο μετὰ τὸ με-

βοκοίλι του οποίου χωρητικότητα ητο 6 δυα-
δξ.

χωρητικότητά του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....
.....
.....

2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γηφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιστικό κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (δνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

οὐδὲν ἄλλο εἶδη ὄφειλῆ κατεβάρθαι.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

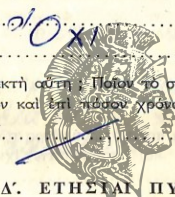
Ἡ παραμῆ ἀπεθηκεύετο ὑπὸ τῷ
γεωργῷ ἐντὸς τῆς οἰκίας μὲν δὲ ἕως οὐρία (πίση)
ἢ δὲ ἀμπάρια, μὲν βώγια, ξύλινα.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρά τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἀχυρὸν ἀηδευμένο εἰς τὸν ἀχυρῖνα ἐκτὸς τοῦ κυρίου*.....

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;....

*Μέσα εἰς τὸ ἀδύτι ἐμάζευαν πολλὰς εὐα-
χυσ, εὐοβαὺς τὰ ἀμυρῖνα μέρη, εὐχεμ ἐνζωπιον. τὰ
μέγαλα τὰ ὀποῖα, ἐτριβον καὶ ἐμάζευον τὸ χυρῖνα
ἐργασίαν αὐτῆ ἐπέχετο "πλέκη" σημερον ἐναντίως
6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Α'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Ἀναμμα φωτιάς εἰς τὴν ὑπαιθρον,
γίγεται τῆς 23^{ης} Ἰουνίου καὶ τῆς
1^{ης} Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους*.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*εἰς τὰς αὐτὰς ἡμερομηνίας, ἀρχὰ
τὸ ἀπόγευμα (δεν ὑπάρχει ὑψόμετρο
ἔρα) καὶ ἐπιήδως εἰς τὰ ἐλαφρο-
δρόμια*

7ης 1ης

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.)

Αύγουστο λέγεται: "Άξιου - Παράξτου"

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος;

Συμψύς παιδία και γέροι

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, από ποιον μέρος;

Τα παιδιά δια την πυράν ευλαχίζον
τα παιδιά και οι γέροι

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Τα μεταφέρουν δια των χειρών εις τὸ σταυρο-
δρόμι, κάμνον γρηθ' ευχεθεία κουβαλῶν
και ἀνάβουν την πυράν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, εόρτια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

Οὐδὲμία εὐνηθεία ἰδιαίτερας εὐμασίας
ὑπάρχει

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Συμψύς γίνεται πηδήματα ἐπάνω
ἀπὸ την φωτιάν, ευχοδενόμενα με
καρτερικῆς φωνῆς

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Τὸ εἶφαι εἰς Πρωτομαγιάς καὶ
ἀγροὶ κραιδοὶ ὡς καὶ οἱ κραιδοὶ
ἀγαροκρήνους καὶ μεγαροκρήνους.

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Παλαιότερον ἑκατόντο ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα κατὰ τὸ Πάσχα. Ἐπίπονη
ἔλειν τὸ ἔθιμον ἐξαχθῆν.

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ

Το άσπερ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΧΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

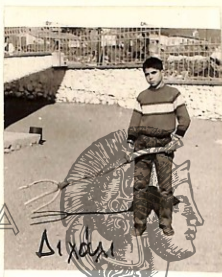
ΑΘΗΝΩΝ

Κεραύς Τσαραλί Τάνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΙ
ΛΑΒΗ
ΣΠΕΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δίχαι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ὄργανο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Το Σίγμα
Τσαρανί

το κωδ. της 60^{ης} τζουζέ

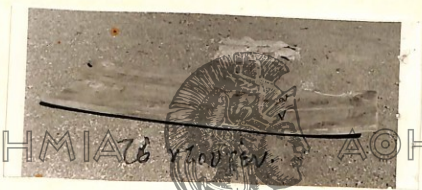
AKADHMATA AΘHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λιχνιόβρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το δριμύτι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Β' ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦ. Α ΕΣΘΟΥ
4/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΠΑΡΑΚΟΙΛΩΝ

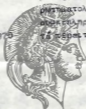
Αριθμ. Πρωτ. 38

"Υποβολή συγκεντρωθέντος λαο-
γραφικού υλικού".

Συνημ: 2

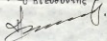
Εν Παρακοίλοις, τῆ 27ῃ Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙΝ

Ευκλείδης Κελετών
Ο Πρεσβυτάτης

ΔΙΕΚΤ. ΑΠΟΣΤΟΛ. ΕΛΛΗΣ

Π ρ ό ς

Τόν Κύριον Ήπιθεωρητήν τῶν Δημोट. Σχο-
λείων Β' Ήκπ/κῆς Περιφερείας Ἀεσθου,
Μ υ τ ι λ ῆ ν η ν .

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2172/9-
12-1969 Ἑμετέρας Διαταγῆς, διὰ τήν
συγκέντρωσιν λαογραφικοῦ υλικοῦ, λαμ-
βάνω τήν τιμήν νῆ ὑποβάλω Ἑμῖν συνημ-
μένως, τό συλλεγέν υλικόν μετά τοῦ ἐ-
ρμησιματολογίου τῆς Ἀκαδημίας δεόντως
σφραγιστημένου, μέ τήν παράκλησιν δι-
τά περαιτέρω.-

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΠΑΡΑΚΟΙΛΟΙΣ - ΛΕΣΒΟΥ ΠΡΟ ΤΟΥ
1920 ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

α) Τά γεωργικά κτήματα ἐν Παρακοίλοις-Λέσβου ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι σήμερον, ἀνήκον εἰς ἰδιοκτητίας χωρικούς καὶ προωρίζοντο ἄλλα μὲν τούτων διὰ σποράν ἄλλα δὲ διὰ βοσκήν ποιμνίων. Καὶ συγκεκριμένως διὰ σποράν προωρίζοντο τὰ " ἄ ν ο ι κ τ ἄ " τοῦ κάμπου καὶ εἰς τὰ ὄρεινά τὰ " τιπιτζίκια", ἢ " ἀμπέλα", τὰ " γυαλιά " καὶ ἄλλα δευτερευούσης σημασίας, διὰ βοσκήν δὲ ποιμνίων ἐχρησίμευον γενικῶς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς περιοχῆς.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ὡς ἄνω κτημάτων κατεῖχον οἱ Τούρκοι, ταῦτα δὲ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τούτων περιῆλθον εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

Σήμερον τὰ παρὰ τὸ χωρὶον ὑψώματα ἀποτελοῦν βοσκοτόπους ἀνήκοντα εἰς χωρικούς, τὴν Κοινότητα καὶ τὸ Σχολεῖον, χρησιμεύουν δὲ ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν βοσκήν ποιμνίων. Τὰ κτήματα, τὰ ὅποια προορίζονται διὰ σποράν χρησιμοποιοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Συνήθως ἡ πατρικὴ περιουσία διανέμεται εἰς τὰ τέκνα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. "Ὅταν ὅμως νοσηρῆται ἡ κόρη λαμβάνει μέρος τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς ὡς προῖκα." Ἄν δὲ διανηθῆ ἡ περιουσία ὑπὸ τοῦ πατρὸς πρὸ τοῦ θανάτου, κρατεῖται εἰς χεῖρας αὐτοῦ μέρος τῆς περιουσίας, τὸ ὅποσον λέγεται " γ ε ρ ο ν τ ο μ ο ῖ ρ ι " καὶ χρησιμεύει ὡς ἀσφάλεια διὰ τὸ γῆρας.

β) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν γεωργίαν, ὅσοι δὲ εἶναι τεχνῖται ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.

γ) Μεγὰ κτήματα γαιοκτημόνων καὶ μοναστηρίων ἐν Παρακοίλοις-Λέσβου, ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι σήμερον δὲν ὑπῆρξαν.

δ) Τὰ κτήματα τὰ ὅποια ἐχρησίμευον διὰ σποράν, παλαιότερον ἐλιπαίνοντο μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων, ὄνων κ.λ.π.) καὶ φυτικὴν μὲ καθυσιν τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερσιμόν. Ὁ δεῦτερος ὅμως τοῦτος τρόπος λιπάνσεως βαθμηδὸν ἐξέλειπεν.

Χημικὰ λιπάσματα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ Παράκοιλα ἀπὸ τοῦ ἔτους περίπου 1928 μὲ ἀποτελέσματα λίαν ἱκανοποιητικὰ.

ε) Τὸ ξύλινον ἄροτρον παλαιότερον ἐχρησιμοποιεῖτο ἐν Παρακοίλοις εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Ἀπὸ τοῦ 1925 περίπου χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν πεδινῶν ἐδαφῶν τὸ μονόφτερον σιδηροῦν ἄροτρον καὶ ἀπὸ τοῦ 1960 περίπου χρησιμοποιεῖται εὐρέως τὸ τρακτέρ, τὸ ὅποσον καὶ θά ἀντικαταστήσῃ ὀπωσδήποτε τὸ ἄροτρον εἰς ὅλας τὰς καλλιεργ-

γείας.

Τό σιδηροῦν ἄροτρον ἐπρομηθεύοντο οἱ γεωργοί τῶν Παρακοίλων ἐκ Βόλου ἀπό τά ἐργοστάσια Σταματοπούλου καί Γκλαβάνη.

" Ἄλλαι μηχαναί (θερισμοῦ, δεσίματος κ.λ.π.) ὑπό τῶν γεωργῶν εἰς Παρακοίλα δέν χρησιμοποιοῦνται.

στ' Τό ξυλίνον ἄροτρον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον εἶναι τῆς αὐτῆς μορφῆς μόνον πού ἡ ξυλίνη σπάθη αὐτοῦ ἀντικατεστάθη διά σιδηρᾶς. Χρησιμοποιεῖται διά τήν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν καί κατασκευάζεται ἐν ἀρχῇ ὑπό τῶν ἰδίῶν τῶν γεωργῶν. Ἀργότερον ἐπρομηθεύοντο ταῦτα ἐκ τοῦ χωρίου Στύψη τῆς Λέσβου μέχρις ὅτου ἐγκατεστάθη εἰς τό χωρίον εἰδικός τεχνίτης ὁ Ἰωάννης Χατζηγιαννιδέλλης, εἰς ὃν ἀνέθετον τήν κατασκευήν καί ἐπισκευήν τῶν ἀρτρῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐ χεῖρ (χειρολαβή)	5. Παλῦσι
2. Πουδάρ	6. Φτερά ἢ κολαῖα
3. Σπάθ'	7. Ἵνι
4. Μπουγασλίκ ἢ ὄκ	

Ἐάν τό μπουγασλίκ ἢ ὄκ εἶναι κοντό προσθέτουν ἕνα κομμάτι πού λέγεται ἐκλεμές.

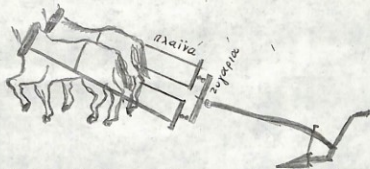
Ἡ σπάθη τοῦ ἀρότρου εἶναι ἐπιμήκης ἀπό στρογγυλόν σίδηρον καί εἰς τό ἕν ἄκρον της φέρει κοχλίαν.

Ὡς προανεφέρθη ἡ χρῆσις τοῦ ξυλίνου ἀρότρου περιωρίσθη αἰσθητῶς, διά τοῦτο εἰδικοί τεχνῖται δέν ἀσχολοῦνται μέ τήν κατασκευήν ἢ ἐπισκευήν αὐτοῦ πλήν ἐνός, ὅστις χρησιμοποιεῖ ὡς ἐργαλεῖα τό σκεπάρνι, τό πριόνι, τό τρυπάνι, τό σβανά, τό ξυλοφά, τό ρουκάνι καί τό σφυρί.

Διά τό ὄργανον παλαιότερον ἐχρησιμοποιοῦντο οἱ βόες, σήμερον, ὅτε βόες εἰς τά Παρακοίλα δέν ὑπάρχουν, χρησιμοποιοῦνται οἱ ἡμίονοι αἰφορβάδες καί θί ἵπποι, ἀλλά καί ταῦτα εἰς περιωρισμένην ἔκτασιν, λόγῳ τῆς εὐρείας χρήσεως τοῦ τρακτέρ.

Διά τό ζευγάρισμα ἐχρησιμοποιοῦντο καί χρησιμοποιοῦνται καί σήμερον δύο ζῶα. Ὁ ζυγός ἦτο ἀναγκαῖος μόνον διά τούς βόας. Διά τά ἄλλα ζῶα ζυγός καί ζεῦλες δέν χρησιμοποιοῦνται. Ἀντί τούτων χρησιμοποιοῦν οἱ γεωργοί μας τίς λαιμαργιές.

Αὐται εἶναι κατεσκευασμένοι διὰ δέρματος, περικλείοντος χόρτον κατάλληλον διὰ νά μή πληγώνεται τό ζῶον, εἰς δύο δέ κρίκους τοῦς ὁποίους φέρει ἐκατέρωθεν ἡ λαιμαργιά δένονται τά "πλαϊνά" ἀπό σχοινί ἢ δέρμα καί συνδέουν τήν λαιμαργιάν μέ τή ζυγαριά ἢ ὁποία ἐν συνεχεῖα συνδέεται μέ τό ἄροτρον.

"Ὀργωμα δι' ἑνός ζῶου ἐν Παρακοίλοις σπανίως γίνεται.

ζ) Τό ὄργωμα εἰς τά Παρακοίλα -Λέσβου ἀνέκαθεν γίνεται ἀπό ἄνδρας συνήθως ἐπαγγελματίας γεωργούς.

Τό ζεύξιμο τῶν βοδιῶν εἰς τό ξύλινον ἄροτρον γίνεται ὡς ἐξῆς:

Ἐν ἀρχῇ τοποθετεῖται ὁ ζυγός ἐπί τοῦ τραχήλου τῶν ζῶων, δένονται οἱ ζυγῆες, δένονται τά κέρατα τῶν βοδιῶν μέ τό σχοινί διὰ τήν ὀδήγησιν καί προσκολληθεῖται τό ἄροτρον ἐπί τοῦ ζυγοῦ μέ τό παλούκι καί τό λουρί. Ἡ σβέντρα (βουκέντρα) εἶναι ἀπαραίτητο ἐξάρτημα τοῦ ὄλου συγκροτήματος.

Κατά τόν ἴδιον περίπου τρόπον γίνεται τό ζεύξιμο καί τῶν ἄλλων ζῶων μέ μόνην τήν διαφοράν ὅτι ἀντί ζυγοῦ εἰς ἕκαστον ζῶον τοποθετεῖται λαιμαργιά, ἢ ὁποία φέρει εἰδικούς χαλκάδες εἰς τοῦς ὁποίους δένονται τά "πλαϊνά" τά ὁποῖα συνδέουν τήν λαιμαργιάν μέ ἕνα ξύλο ποῦ λέγεται ζυγαριά καί εὐρίσκεται εἰς τό ὀπίσθιον μέρος τοῦ ζῶου.

Ἡ ζυγαριά ἐκάστου ζῶου (δύο τά ζῶα) συνδέεται μέ μεγαλύτεραν ζυγαριάν, στηριζομένην διὰ χαλκῶδων ἐπί τοῦ ἄρότρου καί κατά τοιοῦτον τρόπον ὥστε νά κινῆται χωρίς νά κίπτῃ.

Τό ζεύξιμο εἰς τό σιδηροῦν ἄροτρον γίνεται κατά τόν ἴδιον τρόπον, μόνον πού στοῦ μπουγαλικί τοῦ σιδηροῦ ἄρότρου ἐπειδή εἶναι κοντό προστίθεται μικρότερον ξύλινον τεμάχιον, τό ὁποῖον συνδέεται μέ τή ζυγαριά καί ὀνομάζεται ἐκλεμές.

Συνήθως, τό χωράφι ὀργώνεται μέ ἀνοιγομένας ἀλλασκας κατ' εὐθεῖαν γραμμήν. Ἐνίοτε ὀργώνεται καί περιφερειακῶς ὅταν οἱ γεωργοί χρησιμοποιοῦν σιδηροῦν ἄροτρον.

Ἡ σπορά καί τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο καί γίνεται ἀκόμη εἰς λωρῖδας (σοριές) αἱ ὁποῖαι χωρίζονται μέ αὐλακίαν.

Σπορά σίτου καί ἄλλων δημητριακῶν σπανίως γίνεται διά σκαπάνης καί τότε μόνον ὅταν πρόκειται περί αἰσθητῶν περιωρισμένης ἐκτάσεως ἢ εἰς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον πρόκειται νά σπεύρουν δέν εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθῇ τὸ ἄροτρον.

Ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρόνια μέχρι σήμερον ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μέ τὸ ὑνί γίνεται εἰς τὸ πρῶτο ὄργωμα καθέτως εἰς τὸ δεύτερο δέ πλαγίως ὥστε οἱ αὐλακίαι νά " σταυρώνονται " .

Διά τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν ἄλλοτε γίνεται ἕν ὄργωμα, ἄλλοτε δύο καί λέγονται " κ ἄ τ ι α " .

Τὸ πρῶτο ὄργωμα γίνεται τὸν Σεπτέμβριο καί ἀργότερα στά πρωτοβροχία γίνεται τὸ δεύτερο " τὸ γύρισμα " ὅπως λέγεται καί ἀκολουθεῖ ἡ σπορά.

Καλλούργι λέγεται στὸν τόπο μας τὸ χωράφι ὅταν τὴν πρώτη χρονιά εἶναι σπαρμένο κουκιά, καπνὸ κ.λ.π. καί τὴν δεύτερη πρόκειται νά τὸ σπεύρουν σιτάρι.

Διά τὸ φύτευμα κηπευτικῶν εἶναι δυνατόν νά γίνουν περισσότερα ὀργώματα.

Τὸ χωράφι, διὰ νά σπαρῆ σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν πρέπει νά μείνη τοῦλάχιστον ἕξι ἔτη εἰς ἀγρονόταυσιν ἢ τὸ προηγουμένον ἔτος νά ἦτο καλλούργι.

Διά τὴν σποράν σίτου γίνονται συνήθως δύο ὀργώματα, καθὼς καί διὰ τὰ κηπευτικά. Διὰ τὰ φυχανθῆ συνήθως μόνον ἕν ὄργωμα.

Κατὰ τὴν σποράν χρησιμοποιοῦνται τὸ δισάκι εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται ὁ σπόρος, καί ὁ τρουβῆς. Τὸ δισάκι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀντικαθίσταται μέ κάδον.

Ἡ σβέντρα εἶναι μία ράβδος μεγάλη ἢ ὁποία εἰς τὸ ἕν ἄκρον της φέρει καρφί διὰ τὴν ὄχλησιν τῶν ζῶων καί εἰς τὸ ἄλλο φέρει ξυστρί μέ τὸ ὁποῖον καθαρίζεται τὸ ποδάρι εἰς τὸ ἄλετρι καί τὰ κολάκια (φτερά) ἀπὸ τὰ χόρβα ἢ τὰ ριζίδια τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά.

Ἴσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ μετὰ τὸ ὄργωμα συνήθως δέν γίνεται. Ἐκτός ἐάν ὁ γεωργὸς θελήσῃ νά τὸ ἴσοπεδώσῃ ὅταν πρόκειται νά τὸ σπεύρῃ κηπευτικά. Ἡ ἴσοπέδωσις γίνεται μέ τὸ βλωδούρα. Τοῦτος εἶναι ἕνα ξύλο σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου τὸ ὁποῖον φέρει ὀπὴν διὰ τὴν στήριξιν τοῦ προγαλίν, τὸ ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ συνδέει τὸν βλωδούρα μέ τίς ζυγαριές ἢ τὸν ζυγόν. Ὁ βλωδούρας ἀπὸ κάτω φέρει τεμάχια σιδήρου μήκους περίπου 15 ἐκατοστῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι τοποθετημένα καταλλήλως καί μέ τὸ τράβηγμα, ἀποῦ ἐπάνω ἴσταται καί ὁ γεωργός, σπάζουν οἱ βῆλοι καί τὸ χωράφι ἴσοπεδοῦται.

Βλωδούρας

Τά μέρη τοῦ ἄγρου τά ὅποια δέν εἶναι δυνατόν νά ὀργωθοῦν, σκάπτοντο συνήθως μέ τόν κασμά. Μέ τόν κασμά σκάπτεται καί ὁλόκληρο τό χωράφι ὅταν δέν εἶναι δυνατόν τοῦτο νά ὀργωθῆ. " Ἄλλα ἐργαλεῖα τά ὅποια χρησιμοποιοῦνται εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην εἶναι ἡ τσάπα καί τό λισγάρι ἢ τσατάλι. Ἡ τσάπα συνήθως χρησιμοποιεῖται εἰς τό δεύτερο σκάψιμο.

Τόν ζευγολάτην βοηθοῦν εἰς τήν ἐργασίαν του ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος. Συνήθως ~~δύο~~ βοηθός δέν χρησιμοποιεῖται. " Ὅταν ὅμως εἰς τό χωράφι ὑπάρχουν " κγιά " (τμήματα εἰς τά ὅποια δέν πλησιάζει τό ἄροτρο) πηγαίνει ἕνας, ἐργάτης καί τά σκάπει.

Τά κτήματα εἰς τά ὅποια σπεύρεται σιτάρι καλλιεργοῦνται καί διά τήν σποράν ὀσπρίων. Ἡ σπορά ὀσπρίων γίνεται " πεταχτά " ἢ ρίπτεται ἕνα ἕνα σπέρμα μέσα στήν αὐλακιά ἀπό δεύτερο πρόσωπο τό ὅποιον ἀκολουθεῖ τόν γεωργόν.

Χόρτα δέ διά τροφήν ζῶων ἐκαλλιεργοῦντο καί καλλιεργοῦνται εἰς ὅλα τά χωράφια καί ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.

Πρό τοῦ 1920 γεώμηλα εἰς τά Παράκοιλα δέν ἐκαλλιεργοῦντο. Σήμερον φυτεύονται εἰς λάκκους ἢ ρίπτεται ὁ σπόρος μέσα στήν αὐλακιά ἀπό δεύτερο πρόσωπο τό ὅποιον ἀκολουθεῖ τόν γεωργόν.

Β' Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

α) Τά δημητριακά μέχρι σήμερον θερίζονται μέ τά ὄρεπάνια, τά ὅποια εἶναι ἑνός εἴδους.

Κόσσεσ εἰς τά Παράκοιλα δέν χρησιμοποιοῦν. Ὁ θερισμός τῶν χόρτων γίνεται ὡσαύτως μέ τά ὄρεπάνια.

Ἡ λεπίς τοῦ ὄρεπανιοῦ εἶναι ὁμαλή καί ἡ χειρολαβή του εἶναι κατεσκευασμένη μέ ξύλο. Λεπίς λέγεται ὁ σιδηροῦς σκελετός τοῦ ὄρεπανιοῦ.

Τά ὄρεπάνια μέχρι σήμερον τά κατασκευάζουν οἱ σιδηρουργοί.

Τά δημητριακά ἀνέκαθεν θερίζονται μέ τά ὄρεπάνια, ἐκτός ἂν ταῦτα δέν ἀναπτυχθοῦν καί μείνουν κοντά (χαμηλά) ὅτε ἐκριζώνονται μέ τό χέρι.

Ψασούτως έκριζώνοντα τὰ ρεβίθια, ὁ βήκος καί ἄλλα χόρτα ἐνῶ τὰ κουκιά κόπτονται μέ κλαδευτήρι.

β) Ὁ θερισμός, ὡς προαναφέρθη, γίνεται μέ τὰ δρεπάνια καί εἰς ὕψος διὰ τὰ δημητριακά ἀπό τοῦ ἐδάφους 10 περίπου ἐκατοστῶν. Οἱ στάχυες οἱ ὅποιοι μένουσιν εἰς τό χωράφι μετά τόν θερισμόν λέγονται "μπασάκια".

Αἱ ρίζαι αἱ ὅποιαί ἀποκόπτονται ὑπό τῶν θεριστῶν τοποθετοῦνται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐπί τοῦ ἐδάφους ἄνευ βοηθῶν.

Τὰ δράγματα ἐπί τοῦ ἐδάφους τοποθετοῦνται πολλά ὁμοῦ. Δέν καταβάλλεται φροντίς ὥστε αἱ κεφαλαί νά εὐρίσκωνται πρός τήν αὐτήν κατεύθυνσιν. Τά τοποθετούμενα μαζύ δράγματα εἰς τόν τόπον μας λέγονται "δρουμιά".

γ) Παλαιότερον ἐθέριζον καί αἱ γυναῖκες. Σήμερον ὅμως θερίζουν περισσότερον ἄνδρες καί ἐλάχιστον ἢ οὐδόλως γυναῖκες. Οἱ θερισταί δέ ἦσαν ἐντόπιοι καί ὄχι ἐπαγγελματίαι ἐρχόμενοι ἀπό ξένον τόπον.

Διὰ τήν προφύλαξιν τῆς χειρός, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς κατά τόν θερισμόν ἔφερον εἰς τήν ἀριστεράν παλάμην τήν "παλαμαργιάν".

Αὕτη ἦτο ἓνα κομμάτι σανίδι μέ ὀπές διὰ νά τρυπῶνουν τὰ δάκτυλα ὥστε οἱ καλλιές ἀκουμποῦσαν ἐπάνω εἰς τό σανίδι καί δέν ἐρεθιζόταν ἡ παλάμη. Κατά τήν ἔναρξιν δέ τῆς ἐργασίας οὐδέν περιεβάλλοντο εἰς τήν μέσσην τοῦ σώματος τῶν.

Μετά τήν ἔναρξιν ὡς πρός τήν ἡμέραν καὶ ἦν πρέπει νά παύσῃ ὁ θερισμός δέν δίδεται. Ἐπίσης κατά τόν θερισμόν δέν ἐτραγουδοῦσαν οὔτε καί τραγουδοῦν σχετικά τραγούδια, οὔτε καί ἀφήνουν εἰς τό χωράφι μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον διὰ νά κλέβουν σταυρόν ἢ φάσαν κατά τήν συνήθειαν ἑλλων τόπων.

δ) Τό δεμάτιασμα τῶν θερισμένων σταχύων παλαιότερον ἐγίνετο μετά μίαν ἢ καί δύο ἡμέρας. Σήμερον γίνεται ἀμέσως μετά τόν θερισμόν ἢ καί ταυτοχρόνως. Τό δεμάτιασμα γίνεται ὡς ἐξῆς:

Αὐτός πού δεματίζει μαζεύει τὰ "δρουμιά" πολλά μαζύ καί τὰ κάμει δεμάτι, τό ὅποιον δένει μέ τὰ ἴδια τὰ φυτά (καλλιές) ἀφού προηγουμένως τὰ βρέξῃ λιγάκι. Ὁ ἴδιος μεταφέρει καί δένει τούς στάχους.

"Ἄν ὑπάρχη βοηθός μεταφέρει τὰ δρουμιά καί ὁ ἄλλος δένει τὰ δεμάτια. Τοῦτο ὅμως σπανίως γίνεται.

Τά δεμάτια συνήθως ἀπό τό χωράφι μετεφέροντο εἰς τό ἀλώνι τό ὅποιον συνήθως εὐρίσκετο ἐκτός τοῦ χωραφιοῦ.

ε) Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὰ Παράκοιλα ἤρχισεν κατά τό ἔτος 1940. Ἡ σπορά ἢ τό φύτευμα αὐτῆς γίνεται εἰς λάκκους ἢ μέσα εἰς τήν αὐλαϊά ρίπτονται οἱ σπόροι (τάμιατα) ἀπό δεῦτερον πρόσωπον τό ὅποιον ἀκολουθεῖ τόν γεωργόν.

Ἡ ἐξαγωγή γίνεται μέ σκαπάνην (τσάπα). Τελευταίως χρησιμοποιοῦν καί τό ξύλινον ἄροτρον, τό ὅποιον διὰ τοῦ ὀργώματος φέρει εἰς τήν ἐπιφάνειαν τούς κονδύλους.

στ) Ξουνηθίζετο παλαιότερον, αλλά και σήμερα ακόμη ή διατροφή των ζώων μέ ξηρά χόρτα κατάλληλα, καλλιεργούμενα επί τούτοις. Η σπορά αυτών γίνεται τά πρωτοβρόχια και περί τά τέλη Απριλίου ή αρχάς Μαΐου κόπτονται ή έκρίζωνονται, ξηραίνονται, γίνονται δέματα και μεταφέρονται είς τάς άποθήκας.

Τό χόρτον όταν έκρίζωθῃ, τοποθετείται είς μικρούς σωρούς διά νά τό ξηράνῃ ὁ ἥλιος. Πρίν ξηραθῇ καλά συγκεντρώνεται και "πατιέται" μέσα είς είδικά κιβώτια, τά ὅποια ἔχουν τάς ἔδρας λυομένας, δένονται μέε σύρμα και μεταφέρονται είς τήν άποθήκην.

Αν ὁ γεωργός δέν διαθέτητοιούτον κιβώτιον δεματοποιεῖ τά χόρτα έντός είδικοῦ λάκου, σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου, τόν ὀποῖον "άνοίγει" μέσα στό χωράφι του. Τό γύρισμα διά τήν άποξηρανσιν τοῦ χόρτου γίνεται μέ τό σατάλι (δίχάλι).

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α) Τά δεμάτια πρός άλωνισμόν μεταφέροντο και μεταφέρονται και σήμερα είς τό άλώνι, τό ὀποῖον ὡς ἐπί τό πλεῖστον εὐρίσκεται μακράν τοῦ χωραφιοῦ. Ὁ τόπος εἰς τόν ὀποῖον τοποθετοῦνται τά δεμάτια διά νά πάρουν σειράν πρός άλωνισμόν λέγεται "θημωνιά" και ὁ γεωργός προσέχει κατά τήν τοποθέτησιν νά εὐρίσκωνται οἱ στάχυες ἀπό τό μέσον μέρος διά νά κομίζονται ἀπό τάς ἐπιφάνειάς των πτηνῶν. Διά τόν ἴδιον λόγον πλείστοις ἐπί τῆς θημωνιάς τοποθετοῦνται "σκιάχτρα" (ύφάσματα ή καλάξ ενδύματα στηριζόμενα επί ξύλων) Τό άλώνι κατασκευάζεται συνήθως ἐπί ὑψηλοῦ σημείου τῆς περιοχῆς διά νά τό "πιάνῃ ὁ ἀέρας" και προσέχουν τό ἔδαφος νά εἶναι συνεκτικόν, διά νά μή "σηκῶνῃ χῶμα" και ἀνακατεύεται μέ τό, καρπό. Δυνατόν τό άλώνι νά στρωθῇ και μέ πλάκες, αλλά τοῦτα είς τόν τόπο μας δέν συνθῆζεται.

Τό άλώνι συνήθως δέν ἀνήκει είς μίαν οἰκογένειαν, διά τοῦτο και οἱ γεωργοί τῆς περιοχῆς άλωνίζουν τά δεμάτια τους κατά σειρά τοποθετήσεως τούτων πλησίον τοῦ άλωνιοῦ.

Τό άλώνισμα ἀρχεται τόν Ιούνιο και λήγει τόν Αὔγουστον. Ἐάν "τά γεννήματα γίνουν" εἶναι δυνατόν τό άλώνισμα νά παραταθῇ.

Όταν πρόκειται νά ἀρχίσῃ ὁ άλωνισμός, γίνεται μιά μικροεπισκευή τοῦ άλωνιοῦ. Βρέχεται τό δάπεδον καλά διά νά "δστρακώσῃ" σκουπίζεται και ὕστερα ἐπιχρίεται μέ λάσπη και τοποθετοῦν κυκλικῶς πέτρες. Η προετοιμασία δέ αὕτη δέν γίνεται είς ὠρισμένην ἡμέραν και ὥραν τοῦ ἔτους.

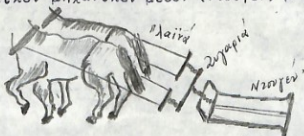
Εἰς τά Παράκοιλα δέν χρησιμοποιοῦν μέσα είς τό άλώνι ἄλωνόστυλον. Σκορπίζονται έντός τοῦ άλωνιοῦ τά δεμάτια, τοποθετοῦνται πέριξ τοῦ άλωνιοῦ ἄλλα δεμάτια μέ τά στάχυα πρός τά ἔσω και ἀκολουθῶς ἕνα ζῶον ή και δύο φέρει μερικές στροφές μέσα στό άλώνι διά νά "καταπέσουν" οἱ καλαμιές.

Ακολουθως γίνεται τό ζεύξιμο τών ζώων εἰς ἕν ἀλωνιστικόν μηχανικόν μέσον, τό ὁποῖον λέγεται " ντουγέν ". Τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἢ τριῶν τεμαχίων σανίδας καί εἶναι ὠπλισμένη ἀπό κάτω διά κοπερῶν μεταλλίνων ἐλασιμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῶν ἐξευγμένων ζώων καί σύρεται κυκλικῶς ἐντός τοῦ ἀλώνιου. Εἶναι διαστάσεων περίπου 0,60 X 1,50 μ. καί τό ἐπιρρομφεῦοντο τότε καί σήμερον ἀκόμη ἐκ τοῦ χωρίου Πτερούντα τῆς Λέσβου.

Διά τοῦ ὡς ἄνω ἀλωνιστικοῦ μέσου ἀλωνίζονται τά δημητριακά καί τά ἄσπρια.

Καίτοι σήμερον εἰς τή Παράκοιλα βόδες δέν ὑπάρχουν, ὅμως τό "ντουγέν" χρησιμοποιεῖται καί εἰς τό ἀλώνισμα μέ ἄλλα ζῶα.

Τά ζῶα ταῦτα ζυγόν δέν φέρουν. Διά τό ζεύξιμο χρησιμοποιοῦνται οἱ " λαιμαργιές ". Εἰς τοὺς δύο κρείτους τοὺς ὁποίους φέρουν ἐκατέρωθεν δένονται τὰ καίρια ἀπό σκονί, ἢ δέρμα καί συνδέουν τήν λαιμαργίαν μέ ἕνα ξύλο τό ὁποῖον λέγεται " ζυγαριά " καί εὐρίσκεται εἰς τό ὀπίσθιον μέρος τοῦ ζώου. Ἡ ζυγαριά ἐκάστου ζώου (δύο τά ζῶα) συνδέεται μέ μεγαλύτεραν ζυγαριάν, εἰς τό μέσον τῆς ὁποίας ἔχει προσδεθῆ τό ἀλωνιστικόν μηχανικόν μέσον (ντουγέν) μέ ἀλυσίδα.

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει ὅταν " φηλώσῃ ὁ ἥλιος " καί διακόπτεται ἀργά τό ἀπόγευμα διά νά συνεχισθῇ τήν ἐπομένην.

Ἀρχίζει δέ ὅταν " φηλώσῃ ὁ ἥλιος " διά νά στεγνώσουν τά ἄχυρα καί τά δεμάτια ἀπό τό " ἀγιάζ " (ὄροσον).

Ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα, τά ὁποῖα εἶναι ἐν χρήσει εἶναι τά ἑξῆς:

- 1) Τό τσατάλι. Μέ αὐτό σκορποῦν εἰς τό ἀλώνι τά δεμάτια.
- 2) Ὁ γιαιμπάς. Μέ αὐτόν " γυρίζουν " τό ἀλώνι (ἐπάνω κάτω) καί μαζεῦ-
ουν τά ἄχυρα.
- 3) Τό λιχνιστήρι. Μέ αὐτό λιχνίζουν.

Διά τήν ὀδήγησιν τῶν ζῶων ἐχρησιμοποιοῦν τήν "σβέντρα" (βουκέντρα) ἦτο ξυλίνη μήκους περίπου 1,50 μ. καί ἔφερον εἰς τό ἕν κερρον καρφί εἰς τό ἄλλο δέ ξυστρί. ἦτο ἡ ἴδια διά τό ὄργανο καί διά τό ἄλώνισμα. Σήμερον διά τοῦς ἡμιόνους καί τάς φορβάδας χρησιμοποιοῦν τό "καμτσι" ἢ ἕτεραν οἰανδήποτε ράβδον.

Τό ἄλώνισμα εἰς τόν τόπον μας γίνεται ἀπό τόν ἴδιον τόν γεωργόν, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται καί ἐπί ἡμερομισθίῳ.

Ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ ἀπό τοῦ στάχους ἀνεκᾶθεν γίνεται διά τοῦ ἄλωνίσματος.

Κόπανος δέν χρησιμοποιεῖται. Σπανίως ὅμως δυνατόν νά χρησιμοποιεθῆ ὅταν πρόκειται περί ἐλαχίστης ποσότητος καρποῦ καί δέν εἶναι δυνατόν νά μεταφερθῆ εἰς τό ἄλώνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Εἰδικά τραγούδια κατὰ τό ἄλώνισμα οὔτε ἐλέγοντο οὔτε λέγονται.

Χρήσις ἄλωνιστικῆς μηχανῆς δέν ἐγένετο εἰσέτι.

- β) Οἱ ἄλωνισμένοι στάχυες, ἑτοιμαί διά λίχνισμα εἰς τόν τόπον μας δέν ἔχουν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν. Τό λειῶμα σωρεύεται διά λίχνισμα μέ τόν γιαιμπᾶ. Ὁ γιαιμπᾶς δέ ὁμοιάζει μέ μεγάλου μεγέθους λιχνιστήρι καί εἶναι ξύλινος.

Ὁ σωρός ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καί ἐπ' αὐτοῦ οὐδέν καρφώνεται κατ' ἔθιμον.

Τό ἀνέμισμα γίνεται μέ τό λιχνιστήρι τό ὁποῖον χρησιμοποιοῦν ἄνδρες, χωρίς ὅμως νά ὑπάρχουν καί εἰδικά λιχνιστά.

Τᾶ χονδρά τεμάχια τῶν σταχυῶν λέγονται "κότσαλα" καί ταῦτα ἄλωνίζονται εἰς δεῦτερον ἄλώνισμα μόνον ὅταν συγκεντρωθοῦν πολλά ὑπό τοῦ γεωργοῦ. Διά τοῦ το συνήθως διαλέγουν τοῦς στάχους ἀπό τᾶ κότσαλα καί τοῦς δίδουν εἰς τᾶ ζῶα ἢ τοῦς τρίβουν καί παίρνουν τόν καρπόν.

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπό τᾶ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχυῶν γίνεται μέ τό δριμόνι (κόσκινο μεγάλου μεγέθους).

Ὁ καρπός σωρεύεται μέ τόν "γαιμπᾶ" ἢ καί μέ ἕνα ἐπίμηκες σανίδι, ἐπί τοῦ σωροῦ δέ τοῦ καρποῦ σταυρός δέν χαράσσεται.

γ)

Παλαιότερον εἰς τό ἄλώνι ἐπληρώνετο ἡ δεκάτη. Ὁ δεκατιστής διά τήν εἴσπραξιν ἤρχετο εἰς τό ἄλώνι καί ἡ μέτρησις ἐγένετο μέ τό μισσοκίλι, τοῦ ὁποῖου ἡ χωρητικότης ἦτο 6 ὀκάδες.

Εἰς τὸ ἄλωνι οὐδέν ἄλλο εἶδος ὀφειλῆς κατεβάλλετο.
 Ἡ παραγωγή ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἀποθηκεύετο καὶ ἀποθηκεύεται καὶ σήμερον ἐντὸς τῆς οἰκίας του, ἐντὸς πίθων (κιούπια) ἢ ἐντὸς εἰδικῶν ξυλίνων κιβωτίων, τὰ ὅποια ὀνομάζονται "ἀμπάρια".

Τὸ ἄχυρον ἀποθηκεύεται εἰς τοὺς ἀχυρῶνας, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ χωρίου.

Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου παλαιότερον ἐγένετο ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὸ ἄλωνι ἐμάζευαν πολλοὺς στάχους, ἔκοβαν τὰ ἄκρα καὶ συνεκέντρωνον τὰ μεσαῖα μόνον μέρη, τὰ ὅποια ἔτριβον καὶ ἐμάζευον τὸν καρπὸν ὁ ὅποτος ἐχρησίμευεν ὡς σπόρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐλέγετο "ἰλεμέ". Σήμερον οἱ γεωργοὶ τὸν σπόρον προμηθεύονται ἐκ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ἢ δι' ἀνταλλαγῆς μεταξύ των, διὰ τοῦτο καὶ "ἰλεμέ" σήμερον εἰς τὰ ἄλωνία δέν γίνεται.

Δ' Ε Τ Η Σ Ι Α Ι Π Υ Ρ Α Ι

α) Εἰς τὸν τόπον μας ἄναμμα φωτιᾶς κατ' ἔθιμον εἰς τὴν ὑπαιθρον γίνεται τὴν 23ην Ἰουνίου καὶ τὴν 1ην Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους.

Κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας, ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα (δέν ὑπάρχει ὠριμὴν ὥρα) γίνεται τὸ ἄναμμα τῆς φωτιᾶς συνήθως εἰς τὰ σταυρο-
 ὁρῶματα.

β) Τὴν πυρὰν ἀνάπτουν συνήθως παῖδι καὶ νέοι με κλάδους τοὺς ὀπίσθους συλλέγουσι οἱ ἴδιοι, καὶ τοὺς μεταφέρουν διὰ τῶν χειρῶν εἰς τὸ σταυροδρόμι. Ἐκεῖ σχηματίζουν τρεῖς ἐν συνεχείᾳ σωροὺς καὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν, ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὁποίας γίνονται πηδῆματα συνοδευόμενα μὲ χαρούμενες φωνές.

Εἰς τὰς πυρὰς αὐτὰς ἐκτός ἀπὸ κλάδους καίονται καὶ ξηρὰ χόρτα εἰς δὲ τὴν πυρὰν τοῦ Ἰουνίου καίεται καὶ τὸ στεφάνι τῆς Πρωτομαγιάς, ὡς καὶ οἱ κλάδοι ἀναρριχήσεως τῶν μεταξοσκωλήκων.

Τὸ ἔθιμον καύσεως ὁμοιώματος τοῦ Ἰουδα κατὰ τὸ Πάσχα ὑπῆρχεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ εἰς τὰ Παράκιοιλα, ἀλλὰ σήμερον ἐξέλιπεν παντελῶς.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο εἰς Παράκιοιλα τοῦ Νομοῦ Λέσβου.
 Πληροφορηθεὶς: 1) Ἰγνάτιος Ἀθανασέλλης τοῦ Γεωργίου

Ἐπαγγελμα : Γεωργός Ἡλικία: 67 ἐτῶν.
 Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοτ. Σχολείου
 Τόπος γεννήσεως: Παράκιοιλα-Λέσβου

2) Κωνσταντῖνος Βασιλείου Χαμαλέλης

Ἐπάγγελμα: Κτηματίας

Ἡλικία: 75 ἐτῶν

Γραμματικαὶ γνώσεις: Δ' Δημοτ. Σχολείου

Τόπος γεννήσεως: Παράοιλα -Λέσβου

(Ἡ συλλογὴ ἐγένετο ὑπὸ Δημητρίου Χαμαλ. Ἀποστολέλλη, διδασκάλου,
ἀπὸ 1-20 Φεβρουαρίου 1970)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

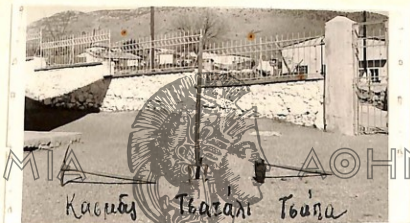
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ζεύγρο βοδίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καμύβη Τζαζάνη Τζώνη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Α

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Το άνω

AKAΔHMIA AΘHNΩN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το νέο μέρος στο "ΝΖΟΥΧΕΥ"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔΗΜΙΑ ΔΟΧΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ δριμύρι

Σελ. 21
Ερωτ. 11

μέρος του ζύου προδίδεται εις εν
β) ὀριζόντιον ζύλον τὸ ὅποιον δέχεται "ζυγα-
ρια". Τοιοῦτοτρόπως ὀριζόντιον ἐκείνου ζύου ὑπάρ-
χει μία "ζυγάρια", ἣ ὅποια ἐν ὑστεραίᾳ προδίδε-
ται ἐπὶ μιᾷ μεγαλυτέρᾳ κοιλίᾳ, εἰς τὸ μέσον
ἣ ὅποια προδίδεται τὸ "γινόμενον".
(βλ. βελ. 8 εὐμεγερ. ὑλικόν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ